

Column

Dominante mannetjes

Een Franse onderzoeker heeft besluitvormingsprocessen bij apen bestudeerd, lees ik. Apen leven in groepen en zij onderzocht hoe in de groep over belangrijke zaken, zoals verplaatsing, wordt beslist. Fascinerend is dat er twee modellen blijken te zijn. Er zijn apensoorten waar één of enkele dominante mannetjes de dienst uitmaken en waar de rest van de groep hun beslissing volgt. Maar er zijn ook groepen waar alle apen mogen meepraten. Als één aap weg wil, gaat hij demonstratief een eindje verderop zitten. Apen die ook in die richting willen vertrekken, volgen hem. Degenen die dat niet willen, blijven lekker zitten. Op een bepaald moment wordt de knoop doorgehakt: daar waar de meeste apen zitten, daar sluit de minderheid zich bij aan. Resultaat is een democratische beslissing om te blijven dan wel te vertrekken. Prachtig toch?

Nou heb ik op school geleerd dat de Grieken de democratie hebben uitgevonden. Dat is dus niet waar, als je er tenminste vanuit gaat dat die apen dat altijd al zo democratisch hebben gedaan – en dat lijkt me wel, ze zullen het niet van de oude Grieken hebben afgekeken.

Ik kan daar goed mee leven, met die conclusie. Het laat maar weer eens zien dat we ons helemaal niet hoeven te schamen dat we van de apen afstammen. Een belangrijke constatering in tijden waarin de evolutieleer zo onder druk staat.

Daar komt bij dat ik, eerlijk gezegd, altijd moeite had te geloven dat die mediterrane Grieken zo'n kalme en afgewogen staatsvorm als de democratie hebben bedacht. Dat vooroordeel werd in zekere zin bevestigd toen ik als achttienjarige tijdens mijn Interrail-vakantie naar de onvermijdelijke Griekse eilanden wilde. Zelden hoorde ik zulke heftige gesprekken waar geen einde aan leek te komen als op de veerboot vol Grieken waar wij rugzakkers een nacht op het dek moesten doorbrengen. Ik kon dat slecht rijmen met die plaatjes uit mijn geschiedenisboek: witte beelden van mannen in tuniek met een wijze blik in hun ogen. Bovendien zag ik tijdens die reis vooral dikbuikige vaders die op luide toon de rest van de familie rondcommandeerden. Inderdaad, dominante mannetjes vind je overal.

Klaartje Peters (39) is zelfstandig onderzoeker en publicist

